

AcW-2005/107

Advies aangaande de decembernota 2005

1. AANLEIDING

De invoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de uitvoering van het waterbeheer voor de 21^e eeuw (WB21) zijn van groot belang voor het bereiken van de doelstelling die eerder in de Vierde Nota waterhuishouding (december 1998) is verwoord: "het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd".

Het doel van de zogenoemde decembernota's is, om aan het eind van elk jaar aan te geven hoe ver het proces voor WB21 en de KRW gevorderd is om uiteindelijk in 2009 tot stroomgebiedbeheersplannen te komen.

De Tweede Kamer is over dit proces geïnformeerd bij brief van 11 oktober 2005. In deze brief is enerzijds een verslag opgenomen van het informatieve gesprek met leden van de Vaste Commissie van Verkeer en Waterstaat over het traject voor de invoering van de Kaderrichtlijn Water en anderzijds de stappen die genomen moeten worden om uitvoering te geven aan de afspraken die gemaakt zijn om de waterhuishouding van ons land op orde te krijgen.

De Adviescommissie Water meent dat het voornemen om de Tweede Kamer te informeren over het te volgen traject om de gestelde doelen te bereiken belangrijk genoeg is om u hierover ongevraagd te adviseren.

Het begrip 'integraal waterbeheer', dat zich in Nederland in twee decennia heeft ontwikkeld en dat inmiddels internationaal is geaccepteerd, vormt de leidraad bij dit advies. De Commissie is van oordeel dat voor de opstelling van het stroomgebiedbeheersplan in 2009 de samenhang tussen het kwaliteitsbeheer en het kwantiteitsbeheer, alsmede de beveiliging tegen overstromen niet uit het oog mag worden verloren.

Het is tegen die achtergrond dat de commissie het concept (versie 7.3) van de beleidsbrief van de nota 2005 (hierna te noemen: de nota 2005) heeft bekeken.

2. ADVIES

Uit de inleiding van de nota 2005 kan worden geconcludeerd dat deze het karakter heeft van een voortgangsrapportage. Uit de tekst blijkt echter niet wat de verhouding tot de jaarlijkse voortgangsrapportage over de uitvoering van het waterbeleid "Water in Beeld" is. De Commissie adviseert u om daarin duidelijkheid te verschaffen.

De commissie is van mening dat het concept van de nota 2005 in het algemeen een goed beeld van de stand van zaken van de uitvoering van de WB21 afspraken en de invoering van de KRW geeft. De samenhang tussen de verschillende actiepunten en hoe ze op elkaar inwerken ontbreekt echter. De bijgevoegde actiepuntentabel heeft geen duidelijke relatie met de tekst van de nota. Bovendien is niet duidelijk welke actiepunten bij uitvoering de hoogste prioriteit moeten krijgen.

De commissie adviseert u in de nota 2006 het begrip integraal waterbeheer duidelijker tot uitdrukking te laten komen en de consequenties voor de beleidsuitvoering en van voorgenomen beleidswijzigingen duidelijker kenbaar te maken.

Zonder al te veel in detail op de nota in te gaan wil de commissie in de toelichting het advies met enkele voorbeelden illustreren.

3. TOELICHTING

Beveiliging tegen overstromen

In de nota wordt geen enkele aandacht geschonken aan de beveiliging tegen overstromen en de maatregelen die zowel nationaal als in EU verband worden genomen of waarvoor plannen bestaan.

Aanpassing waterwetgeving

in de loop van 2006 zal de Waterwet worden ingediend bij de Tweede Kamer. De Waterwet behelst een integratie van versnipperde waterwetgeving en sluit aan bij actuele ontwikkelingen zoals Waterbeheer in de 21e eeuw (WB21) en de invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water. Aangezien deze op handen zijnde integratie van waterwetgeving van grote invloed kan zijn op de toekomstige uitvoering van het waterbeheer, vraagt de commissie zich af waarom hieraan in de nota geen aandacht wordt geschonken.

Waterverdeling

In het deel dat WB21 acties beschrijft wordt melding gemaakt van de resultaten van de droogte studie. Daarin wordt uitsluitend ingegaan op de verdeling van zoetwater in tijden van schaarste zoals in de zomer van 2003. Echter, de verdeling van zoetwater uit de Rijn en Maas over Nederland is een absolute voorwaarde om in de lage delen van ons land de verzilting te bestrijden en onder alle omstandigheden bepaalde landbouwfuncties te kunnen blijven uitoefenen.

De nota zou aan kracht kunnen winnen als duidelijk zou worden gemaakt dat de verdeling van zoetwater uit de Rijn en Maas over Nederland van grote invloed is op de waterkwaliteit, dus op het bereiken van de zogenoemde goede ecologische toestand van onze watersystemen.

Diffuse bronnen

De aanpak van diffuse bronnen om waterverontreiniging te voorkomen of te verminderen is al meer dan twintig jaar een probleem dat de aandacht van de waterbeheerders vraagt. Ook nu vormt deze bron van verontreiniging een punt van aandacht in de decembernota 2005. Hoewel eerder in de Vierde Nota Waterhuishouding en het Nationaal Milieubeleidsplan actieprogramma's voor de aanpak van deze bronnen van waterverontreiniging werden genoemd en daarna in uitvoering werden genomen, geeft de decembernota geen zicht op de behaalde resultaten. In plaats daarvan wordt een nieuw actieprogramma aangekondigd.

Normoverschrijding

Met uw brief van 4 mei 2005 (DGW 2005/722) zijn de Kaderrichtlijn Water rapportages vanuit Nederland aan de Europese commissie aangeboden.

Uit de rapportages blijkt dat praktisch alle watersystemen moeten worden geklasseerd als "at risk". Dit geeft een somber beeld. Maar, zo wordt gesteld in de decembernota, in de rapportage is nog geen gebruik gemaakt van communautaire meetmethoden. Bij het wel toepassen daarvan zal de toestand in Nederland minder ernstig zijn dan in de bewuste rapportage werd aangegeven.

De commissie meent dat hier sprake is van een bijna fundamentele wijziging bij het monitoren van de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater en mist de consequenties daarvan zowel in financiële als maatschappelijke zin.

Blauwe Knooppunten

In het WB21 hoofdstuk van de decembernota wordt kort ingegaan op de systematiek van de Blauwe knooppunten. Als actiepunt is daar opgenomen dat in 2006 onderzoek plaats zal vinden naar de mogelijkheden om ook afspraken te maken op het gebied van de waterkwaliteit. De commissie brengt onder de aandacht dat de huidige Wet op de waterhuishouding reeds voorziet in deze mogelijkheid (Afdeling 3, artikelen 17 e.v.). Ook het CIW rapport "Evaluatie Waterakkoorden" van juli 1999 geeft een bevestiging daarvan.

Het actiepunt zou derhalve gewijzigd kunnen worden in die zin dat de waterbeheerders de bestaande waterakkoorden voor een bepaalde datum zullen aanpassen.

Financiën

In het hoofdstuk over financiën wordt alleen ingegaan op de kosten van de Kaderrichtlijn Water. De nota geeft aan dat een gezamenlijke uitvoering van KRW en WB21 synergie kan opleveren. De kosten van WB21 mogen daarom in dit hoofdstuk niet ontbreken.